Δύο ειδήσεις και μία βιβλική ιστορία (Σταύρος Ζουμπουλάκης)

Categories : ΑΝΕΠΙΚΑΙΡΑ

Date : 8 Ιανουαρίου, 2013

Σταχυολογώ δύο ειδήσεις από τον Τύπο των τελευταίων ημερών: α) Επίσκοποι της Ορθόδοξης Εκκλησίας λέγεται ότι έχουν καταθέσει μεγάλα ποσά σε τράπεζες του εξωτερικού, για λογαριασμό τους. β) Στο πλαίσιο της απελευθέρωσης του ωραρίου των εμπορικών καταστημάτων, σχεδιάζεται να μένουν αυτά ανοιχτά και τις Κυριακές. Τι σχέση έχουν οι δύο ειδήσεις μεταξύ τους; Προφανώς καμία. Η βιβλική αφήγηση (Εξοδος, 16), που θα παραθέσουμε περιληπτικά, μπορεί να δείξει ότι ίσως και να έχουν.

Τον δεύτερο μήνα, μετά την απελευθέρωσή τους εκ γης Αιγύπτου, οι Ισραηλίτες πορεύονται μέσα στην έρημο και δεν βρίσκουν τίποτα να φάνε. Βαρυγκομούν λοιπόν κατά του Μωυσή και του Ααρών ότι ήταν καλύτερα να είχαν πεθάνει στη δουλεία, όπου τουλάχιστον χόρταιναν φαΐ – η Βίβλος δεν έχει αυταπάτες: οι άνθρωποι προτιμούν τη δουλεία που ταΐζει χορταστικά από την ελευθερία και τις αβεβαιότητές της. Ο Θεός θα φροντίσει τον λαό του, στέλνοντάς του μάννα εξ ουρανού, με τους εξής δύο όρους: α) Να μαζεύουν τόσο όσο χρειάζονται οι ίδιοι και οι δικοί τους για τις ανάγκες της ημέρας και να μην αποθηκεύουν. β) Την έκτη ημέρα της εβδομάδας να μαζεύουν μάννα για δύο μέρες, ώστε να μην εργάζονται την έβδομη, το Σάββατο, αλλά να αναπαύονται. Σημειωτέον ότι σε αυτήν ακριβώς την αφήγηση συναντάμε την πρώτη μνεία για την υποχρέωση τηρήσεως του Σαββάτου. Υπήρξαν όμως, όπως πάντα, οι λογικοί, προνοητικοί και νοικοκυραίοι άνθρωποι που δεν μάζευαν ανάλογα με τις καθημερινές ανάγκες τους, αλλά φύλαγαν και για την επομένη. Το μάννα όμως που αποθήκευαν μούχλιαζε και σκουλήκιαζε. Υπήρχαν επίσης και εκείνοι που έβγαιναν και το Σάββατο να μαζέψουν – αλλά δεν έβρισκαν.

Ο τρόπος με τον οποίο συνδέεται η πρώτη είδηση –που δεν ξέρουμε βεβαίως αν αληθεύει, και μακάρι ο έλεγχος να δείξει ότι δεν αληθεύει– με τη βιβλική ιστορία είναι προφανής. Οι επίσκοποι, αλλά και όλοι εν γένει οι χριστιανοί, που έσπευσαν να φυλάξουν τα λεφτά τους στις ασφαλείς τράπεζες του εξωτερικού εκφράζουν ό,τι και οι προνοητικοί Ισραηλίτες που φύλαγαν το μάννα, δηλαδή έλλειψη εμπιστοσύνης στον Θεό, απιστία, αλλά και αδιαφορία για τους συνανθρώπους, απανθρωπιά: ας πεινάσουν όλοι οι άλλοι, αρκεί να μην πεινάσω εγώ.

Η δεύτερη είδηση είναι κρισιμότερη και, για τη σύνδεσή της με τη βιβλική αφήγησή μας, χρειάζεται να κάνουμε μια μεγαλύτερη διαδρομή.

Το γεγονός ότι σήμερα στον δυτικό κόσμο ο μήνας και το έτος χωρίζονται σε εβδομάδες και ότι οι έξι ημέρες είναι εργάσιμες και η έβδομη αργία κατάγεται βεβαίως από τη Βίβλο. Έξι μέρες πήρε στον Θεό να δημιουργήσει τον κόσμο και την έβδομη ημέρα κατέπαυσε από πάντων των έργων αυτού. Την έβδομη αυτή ημέρα ο Θεός την ευλόγησε και την αγίασε. Τούτη την κατάπαυση από των έργων ο Θεός θα την καταστήσει εντολή. Εντέλλεται να κάνει και ο άνθρωπος το ίδιο: «Έξι ημέρες θα κάνεις τις εργασίες σου και την έβδομη θα γιορτάζεις το Σάββατο, για ν' αναπαύεται το βόδι σου και το υποζύγιό σου, και να μπορεί ν' ανασάνει ο δούλος σου και ο ξένος που σου δουλεύουν» (Εξοδος 23,12, και αλλού). Ο Θεός έδωσε την εντολή της εργασίας και της αργίας μαζί, αξεχώριστα.

Το Σάββατο δεν καθορίζεται από ένα φυσικό γεγονός, αλλά από την ίδια τη Δημιουργία. Τήρηση της αργίας του Σαββάτου σημαίνει τιμή στην καλή λίαν δημιουργία του Θεού. Το ότι ο Θεός αγιάζει το Σάββατο σημαίνει ότι η αγιότητα δεν συνδέεται με τον χώρο (ιεροί τόποι κ.λπ.) αλλά με τον χρόνο, δεν συνδέεται με τη φύση αλλά με την ιστορία. Σάββατο σημαίνει αγιότητα, ανάπαυση, χαρά.

Το Σάββατο των Ιουδαίων θα γίνει Κυριακή για τους χριστιανούς, όπου εορτάζεται η Ανάσταση του Χριστού, δηλαδή η ολοκλήρωση των έργων της θείας οικονομίας και η απελευθέρωση εκ της δουλείας του θανάτου.

Στην εκκοσμικευμένη και αποχριστιανισμένη Ευρώπη, η Κυριακή-αργία διατηρήθηκε, όσο κι αν αποσυνδέεται καθημερινά, όλο και περισσότερο, από τη λατρεία του Θεού. Και με αυτήν πάντως τη μορφή η διατήρησή της έχει μεγάλη πνευματική σημασία. Η Κυριακή πρέπει να μείνει αργία, ακόμη και αν δεν εκκλησιάζεται κανείς. Η ζωή των ανθρώπων δεν μπορεί να είναι αδιάκοπα υποταγμένη στην οικονομία. Πρέπει κάποια στιγμή να παύει ο θόρυβος του κόσμου, να μην ακούγεται άλλο ο ήχος του χρήματος, να σταματούν οι άνθρωποι να πουλάνε και να αγοράζουν, να ησυχάζει η κοινωνία, να ξεκουράζονται τα σώματα, να γαληνεύουν οι ψυχές. Ανθρώπινος πολιτισμός σημαίνει εργασία όσο και αργία. Αργία κοινή για όλους, στον μέγιστο δυνατό βαθμό. «Ασχολούμεθα γαρ ίνα σχολάζωμεν» (Ηθικά Νικομάχεια, 1177 b 5). Η κατάργηση της κοινής Κυριακής-αργίας δεν αποτελεί απλώς πλήγμα στα εργασιακά δικαιώματα, αποτελεί πολιτιστική οπισθοδρόμηση.

Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών εξέφρασε την αντίθεσή του (11.12.2012) στην κατάργηση της Κυριακής-αργίας. Πολύ σωστά. Για να είναι όμως ο λόγος της Εκκλησίας πειστικός, πρέπει να φανερώνει και με πολλούς άλλους τρόπους ότι δεν είναι υποταγμένη στη λογική της οικονομίας.

(Πηγή: "Καθημερινή" 5-6/1/2012)